

Titel: Christelige Taler

Citation: "Christelige Taler", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K10*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2004 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ct-txr-shoot-k1.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K10

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

1. Bibliografisk beskrivelse

Christelige Taler blev indleveret til sætning og trykning hos Bianco Lunos Bogtrykkeri den 6. marts 1848. Den var færdigtrykt den 13. april samme år.* Bogen udkom på universitetsboghandler C.A. Reitzels forlag og blev annonceret som udkommet i *Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomptoirs Efterretninger* (forkortet *Adresseavisen*) den 25. april. Bogen kostede 2 rd. og 3 mark (dvs. 48 sk.).*

Fire eksemplarer af *Christelige Taler* (forkortet *CT*) er blevet kollationeret. De benyttede eksemplarer er:

- A** Søren Kierkegaard Forskningscenterets arbejds eksemplar, tilhørende G.E.C. Gads Forlag (tidligere hos dr.phil. h.c. Gustaf Bernström, Göteborg; tidligere hos greve Albert Ehrensvärd, Tosterup i Skåne).
- B** Det Kongelige Biblioteks eksemplar, katalogsignatur 6,1 - 244 - (02306) 8°.
- C** Det Kongelige Biblioteks eksemplar, katalogsignatur KA, B pk. 38, læg 7.
- D** Det Kongelige Biblioteks eksemplar, katalogsignatur Q 6053 - 8°.

Ved en intern kollation af de fire eksemplarer er der ikke konstateret afvigelser. Eksemplar A ligger til grund for den følgende beskrivelse.

Kollationeringsformel *

- Titelblad, »Indhold« 8°. [1]⁸, 2-6⁸, 7⁴. \$2 signeret. 52 blade. Paginering [1-12], 13-17, [18], 19-28, [29], 30- og »Første Afdeling«: 43, [44], 45-55, [56], 57-68, [69], 70-79, [80], 81-91, [92], 93-103, [104].
- »Anden Afdeling«: 8°. [1]⁸, 2-4⁸, 5⁴, 6² (-6₂). \$2 signeret. (-5₂). 37 blade. Paginering. [1-7], 8-17, [18], 19-26, [27], 28-37, [38], 39-47, [48], 49-57, [58], 59-63, [64], 65-74.
- »Tredie Afdeling«: 8°. [1]⁸, 2-6⁸. \$2 signeret. 48 blade. Paginering [1-7], 8-20, [21], 22-33, [34], 35-48, [49], 50-61, [62], 63-70, [71], 72-82, [83], 84-96.
- »Fjerde Afdeling«: 8°. [1]⁸, 2-4⁸, 5⁸ (-5₈). \$2 signeret. 39 blade. Paginering [1-11], 12-22, [23-25], 26-30, [31-33], 34-39, [40-43], 44-49, [50-53], 54-59, [60-63], 64-69, [70-73], 74-77, [78].

Formatet er oktav. *CT* har et samlet omfang på 352 sider. Den er delt i fire afdelinger, adskilt med hver sit deltitelblad. Hver afdeling har eget titelblad, egen indholdsfortegnelse og særskilt paginering. »Første Afdeling« omfatter 104 sider, »Anden Afdeling« 74 sider, »Tredie Afdeling« 96 sider og »Fjerde Afdeling« 78 sider. Desuden har bogen et fælles titelblad for alle fire afdelinger og en fælles indholdsfortegnelse med angivelse af titlen på hver af de fire afdelinger. Det fælles titelblad er gengivet på illustration 1

af

S. Kierkegaard.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1848.

1. Titelblad til CT. Naturlig størrelse, ubeskåret
, og de fire afdelingers titelblade på illustration 2

Hedningenes Betymninger.

Christelige Taler

af

S. Kierkegaard.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1848.

2. Titelblad til »Første Afdeling«. Naturlig størrelse, ubeskåret

, 3

Stemninger i Videlfers Strid.

Christelige Taler

af

S. Kierkegaard.

„Jeg vil boie mit Dre til Tanke-
sprog, og fremsætte mine mørke
Taler til Harpespil.“ Psalm. 49, 5.

Kjøbenhavn.

Borlagt af Universitetsboghandler E. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1848.

Tanker som saare bagfra — til Opbyggelse.

Christelige Foredrag

af

S. Kierkegaard.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1848.

Taler ved Aftergang om Fredagen.

Christelige Taler

af

S. Kierkegaard.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1848.

»Første Afdeling« af CT består af 52 blade fordelt på 6½ ark, der er pagineret 13-103, idet bl. 1-6 og 52r og de blade, hvorpå der begynder en ny tale, er uden paginering. S. [1] udgør det fælles titelblad og s. [3] indholdsfortegnelsen »Indhold.« På s. [5]-[6] begynder »Første Afdeling« med et deltitelblad, derefter findes på s. [7] afdelingens titelblad, på s. [9] »Indhold« og på s. [11] en bøn. På s. [12] begynder »Evangeliet paa den 15de Søndag efter Trinitatis«, den tekst, der sammen med »Indgang« på s. [13] danner baggrund for alle syv taler i »Første Afdeling«. På s. [18] begynder afdelingens første tale: »I. | Armodens Bekymring«. S. [2], [4], [6], [8], [10] og [104] er blanke.

»Anden Afdeling« består af 37 blade fordelt på 4½ ark plus 1 blad, og bladene er pagineret 8-74, idet bl. 1-4r og de blade, hvorpå der begynder en ny tale, er uden paginering. På s. [1]-[2] begynder »Anden Afdeling« med et deltitelblad, derefter følger på s. [3] afdelingens titelblad, på s. [5] findes »Indhold«, og på s. [7] begynder afdelingens første tale: »I. | Det *Glædelige* i: at man lider kun een Gang, men seirer evigt«. S. [2], [4] og [6] er blanke.

»Tredie Afdeling« består af 48 blade fordelt på 6 ark, der er pagineret 8-96, idet bl. 1-4r og de blade, hvorpå der begynder en ny tale, er uden paginering. På s. [1]-[2] begynder »Tredie Afdeling« med et deltitelblad, derefter følger på s. [3] afdelingens titelblad, på s. [4] findes programmet for afdelingen, på s. [5] »Indhold«, og på s. [7] begynder afdelingens første tale: »I. | Forvar Din Fod, naar Du gaaer til Herrens Huus«. S. [2] og [6] er blanke.

»Fjerde Afdeling« består af 39 blade fordelt på 5 ark minus 1 blad, og bladene er pagineret 12-77, idet bl. 1-6r og bl. 39v og de blade, hvorpå der begynder en ny tale, er uden paginering. På s. [1]-[2] begynder »Fjerde Afdeling« med et deltitelblad, derefter følger på s. [3] afdelingens titelblad, på s. [5] »Indhold« og på s. [7] »Forord«. På s. [9] indledes afdelingens første tale: »I. | Luc. XXII, 15«, hvis ordlyd begynder på s. [11] under overskriften »Bøn«. S. [2], [4], [6], [8], [10] og [78] er blanke.

For alle fire afdelinger gælder, at første ark er uden signatur. Alle øvrige ark har primasignatur, dvs. arknummer (angivet med arabertal), og sekundesignatur, dvs. arknummer efterfulgt af asterisk. Titlen på hver afdeling, henholdsvis »Hedningenes Bekymringer«, »Stemninger i Lidelsers Strid«, »Tanker som saare bagfra – til Opbyggelse« og »Taler ved Altergangen om Fredagen«, er angivet på arkenes første rectoside til venstre for primasignaturen.

Beskrivelse af eksemplar A

Den ubeskårne bogbloks blade måler ca. 130 × 210 mm,* og bogblokkens tykkelse er ca. 18 mm.

Papir

Alle fire afdelinger er trykt på almindeligt trykpapir, der er af samme kvalitet bogen igennem.

Typografi

Det fremherskende skriftsnit er fraktur, enkelte steder er benyttet tekstur (gotisk). Til latinsk tekst er brugt antikva, og fremhævet tekst er sat med fed eller spatieret skrift eller en kombination af disse.

En normalside har 37 tekstlinjer, og tekstkolumnen måler 88 × 158 mm. Teksten er sat med en punktstørrelse nærmest svarende til 8 punkt med 2 punkts skydning. Der er dobbelt ordmelletrum efter punktum. Den sidste tekstsider i hver tale i »Første Afdeling« afsluttes med en tynd vandret finalstreg, mens

hver af de fire afdelinger afsluttes med en dobbelt finalstreg bestående af en fed og en tynd vandret streg. Rubrikkerne er gennem hele bogen sat med en punktstørrelse omtrent svarende til 12 punkt.

Titelbladet til *CT* er med en prydbjælke delt i to: øverst står titel og forfatternavn, nederst, på sidens fod, er angivet udgivelsessted, forlag, trykkeri og udgivelsesår. Titlen er sat med tekstur og med bogens største punktstørrelse. Præpositionen »af«, der forbinder titel og forfatternavn, er sat med fraktur i petit, og forfatternavnet »S. Kierkegaard« er sat med fraktur spatieret og fed i lidt større punktstørrelse end brødteksten. »Kjøbenhavn« er sat med tekstur ca. 4 punkt større end brødteksten, »Forlagt af Universitetsboghandler« er sat med fraktur i samme størrelse som brødteksten, »C.A. Reitzel« er sat med brødtekstens størrelse og desuden spatieret; »Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker« er sat med fraktur i petit og »Bianco Luno« med fraktur ligeledes i petit og desuden spatieret (se illustration 1).

Indholdsfortegnelseens overskrift »Indhold« er sat med tekstur, fed og spatieret i samme punktstørrelse som brødteksten. Listen over titlerne på de fire afdelinger er indrammet af en tynd vandret skillestreg foroven og en tynd vandret finalstreg forneden. De fire tekstlinjer er sat med en punktstørrelse, der er en anelse mindre end ordinær; afdelingerne med fed og titlerne herpå med ordinær.

På de fire afdelingers deltitelblade er afdelingernes respektive numre trykt. Tekstlinjen er sat med en størrelse ca. 2 punkt mindre end titlen »Christelige Taler« på det fælles titelblad, i fed og med ekstra lang nedrykning. Alle versosider er blanke.

»Første Afdeling«

Titelbladet til »Første Afdeling« er delt i to af en prydbjælke (se illustration 2): øverst står hovedtitlen, »Hedningenes Bekymringer«, sat med fed i en punktstørrelse ca. 2 punkt mindre end titlen »Christelige Taler« på det fælles titelblad, efterfulgt af undertitlen »Christelige Taler« sat med fed og ca. 4 punkt større end brødteksten. Præpositionen »af«, der forbinder titel og forfatternavn, er sat med fraktur i petit. Forfatternavnet er sat med tekstur og fed i samme punktstørrelse som brødteksten. Under prydbjælken står, på sidens fod, oplysninger om udgivelsessted, forlag, forlægger, trykkeri og udgivelsesår, sat efter samme mønster som på det fælles titelblad, dog er »Kjøbenhavn« sat med fraktur.

Indholdsfortegnelseens overskrift »Indhold« er spatieret og fed og sat med en punktstørrelse omtrent 2 punkt større end brødteksten. Listen over talerne er indrammet af en tynd vandret skillestreg foroven og en tynd vandret finalstreg forneden. De otte tekstlinjer er sat med en punktstørrelse lidt mindre end brødteksten; »Indhold« er sat med fed og en punktstørrelse ca. 2 punkt større end ordinær. Numrene på talerne »I«-»VII« er sat med antikva og fed og i samme punktstørrelse som »Indhold«. Romertallene holder fast bagkant og titlerne fast forkant.

Overskriften »Bøn« såvel som teksten til bønnen er sat med ordinær punktstørrelse og med en skydning ca. 3 punkt større end den ordinære skydning. Teksten begynder med ekstra lang nedrykning og afsluttes med en tynd vandret finalstreg. Øverst på næste side findes en rammestreg, bestående af en fed og en tynd vandret streg i fuld klummebredde. Herefter følger en lang nedrykning og rubrikken »Evangeliet paa 15de Søndag efter Trinitatis«. Overskriften er sat med ordinær, mens teksten er sat med en skriftstørrelse omtrent 2 punkt større end ordinær, og teksten afsluttes på næste side med en tynd vandret finalstreg. Umiddelbart herefter følger overskriften »Indgang« sat med fed i samme punktstørrelse som den foregående tekst og adskilt fra den efterfølgende tekst med en tynd vandret skillestreg. Teksten til »Indgang«, sat med ordinær, indledes med en uncial i fed og afsluttes med en tynd vandret finalstreg.

Talerne i »Første Afdeling« begynder alle på en ny tekstside med lang nedrykning. I første linje står talernes nummer sat med antikva og fed omtrent 4 punkt større end brødteksten. Efter en blank linje følger talernes overskrift i fed og sædvanlig størrelse og fordelt over en eller to tekstlinjer. Efter to blanke linjer følger en mellemrubrik i form af et sammentrukket bibelcitater, fordelt over to til fire tekstlinjer. Denne mellemrubrik er centreret som blok og ekstra langt indrykket fra forkant. Brødteksten indledes overalt med en uncial i fed.

»Anden Afdeling«

Titelbladet til »Anden Afdeling« er delt i to af en prydbjælke (se illustration 3): øverst står titlen, »Stemninger i Lidelsers Strid«, sat med fed i en punktstørrelse ca. 2 punkt mindre end titlen »Christelige Taler« på det fælles titelblad, efterfulgt af undertitlen »Christelige Taler« sat med fed og omtrent 4 punkt større end brødteksten. Præpositionen »af«, der forbinder titel og forfatternavn, er sat med fraktur i petit. Forfatternavnet er sat med tekstur og fed i samme punktstørrelse som brødteksten. Mellem forfatternavnet og en prydbjælke står et bibelcitater fra Sl 49,5; teksten er sat med petit og fordelt over tre linjer i en smal (38 mm) blok ved tekstkolumnens bagkant. Under prydbjælken står, på sidens fod, oplysninger om udgivelsessted, forlag, forlægger, trykkeri og udgivelsesår sat efter samme mønster som på det fælles titelblad, dog er »Kjøbenhavn« sat med fraktur.

Indholdsfortegnelseens overskrift »Indhold« er sat i fed spatieret og med en punktstørrelse lidt større end

brødteksten. Listen over talerne er indrammet af en tynd vandret skillestreg foroven og en tynd vandret finalstreg forneden. De 12 tekstlinjer er sat med mindre punktstørrelse end brødteksten; numrene på talerne »I«-»VII« er sat med antikva i fed. Romertallene holder fast bagkant og titlerne fast forkant.

Talerne begynder på en ny tekstsider med lang nedrykning. I første linje står talens nummer, sat med antikva og fed og med en punktstørrelse ca. 4 punkt større end brødteksten. Efter en blank linje følger talens overskrift i fed fordelt over to tekstlinjer og med samme punktstørrelse som talens nummer; første tekstlinje holder for- og bagkant, mens anden tekstlinje er centreret. Brødteksten indledes overalt med en uncial i fed.

»Tredie Afdeling«

Titelbladet til »Tredie Afdeling« er delt i to af en prydbjælke (se illustration 4): øverst står titlen »Tanker som saare bagfra – til Opbyggelse« sat i fed med en punktstørrelse omtrent 2 punkt mindre end »Christelige Taler« på det fælles titelblad; »– til Opbyggelse« er dog sat med en punktstørrelse ca. 2 punkt mindre end første del af titlen. Herefter følger undertitlen »Christelige Foredrag« sat i fed med en punktstørrelse omtrent 4 punkt større end brødteksten. Præpositionen »af«, der forbinder titel med forfatternavn, er sat med fraktur i petit. Forfatternavnet er sat med tekstur og fed i samme punktstørrelse som brødteksten. Under prydbjælken står, på sidens fod, oplysninger om udgivelsessted, forlag, forlægger, trykkeri og udgivelsesår sat efter samme mønster som på det fælles titelblad, dog er »Kjøbenhavn« sat med fraktur.

På s. [4], titelbladets bagside, står midt på siden den programtekst, der danner baggrund for talerne i »Tredie Afdeling«. Teksten er sat med ekstra perle (mindste petit), fordelt over seks linjer og stillet i en smal (70 mm) blok ved tekstkolumnens bagkant. Teksten begynder med almindelig indrykning af første tekstlinje.

Indholdsfortegnelseens overskrift »Indhold« er fed spatieret og sat med en punktstørrelse ca. 2 punkt større end brødteksten. Listen over talerne er indrammet af en tynd vandret skillestreg foroven og en tynd vandret finalstreg forneden. De ni tekstlinjer er sat med en anelse mindre punkt end brødteksten; talernes numre »I«-»VII« er sat med antikva og i fed. Romertallene holder fast bagkant og titlerne fast forkant.

Også talerne i »Tredie Afdeling« begynder på en ny tekstsider med lang nedrykning. I første linje står numrene på talerne, sat med antikva i fed og ca. 4 punkt større end brødteksten. Efter en blank linje følger talens overskrift sat med fed og i samme punktstørrelse som talens nummer. Overskriften er fordelt over en til tre tekstlinjer. Når overskrifterne løber over to eller tre tekstlinjer, holder første eller første og anden tekstlinje både for- og bagkant, mens sidste tekstlinje er centreret. I den syvende tale, hvor overskriften kun fylder én linje, er den centreret. Brødteksten indledes overalt med en uncial i fed.

»Fjerde Afdeling«

Titelbladet til »Fjerde Afdeling« er delt i to af en prydbjælke (se illustration 5): øverst står titlen »Taler ved Altergangen om Fredagen« sat i fed med en punktstørrelse omtrent 2 punkt mindre end »Christelige Taler« på det fælles titelblad. Herefter følger undertitlen »Christelige Taler« i fed og sat med en punktstørrelse ca. 4 punkt større end brødteksten. Præpositionen »af«, der forbinder titel og forfatternavn, er sat med fraktur og i petit. Forfatternavnet er sat med tekstur og fed i ordinær punktstørrelse. Under prydbjælken står, på sidens fod, oplysninger om udgivelsessted, forlag, forlægger, trykkeri og udgivelsesår sat efter samme mønster som på det fælles titelblad, dog er »Kjøbenhavn« sat med fraktur.

Indholdsfortegnelseens overskrift »Indhold« er sat med fed, spatieret og ca. 4 punkt større end brødteksten. Listen over talerne er indrammet af en tynd vandret skillestreg foroven og en tynd vandret finalstreg forneden. De syv tekstlinjer er sat med lidt mindre punkt end brødteksten og talernes numre »I«-»VII« med antikva i fed. Romertallene holder fast bagkant og titlerne fast forkant.

Forordets overskrift, »Forord«, er ekstra spatieret og sat med en punktstørrelse ca. 2 punkt større end brødteksten. Teksten er sat med petit og ekstra skydning, og den indledes med en uncial i fed. Dateringen og signeringen af forordet står med dobbelt indrykning fra henholdsvis for- og bagkant. Teksten er indrammet af en tynd vandret skillestreg foroven og en tynd vandret finalstreg forneden.

Talerne i »Fjerde Afdeling« indledes alle med et deltitelblad, hvor teksten begyndes med ekstra lang nedrykning. Øverst står talernes nummer sat med antikva i fed og med en punktstørrelse, der er ca. 4 punkt større end brødteksten. Efter to blanke linjer følger talernes overskrift, der er en henvisning til det skriftsted, som danner baggrund for talen. Denne tekst er sat i fed omtrent 4 punkt større end brødteksten. Versosiden er blank. Brødteksten indledes overalt på en rectoside under overskriften »Bøn«, der er sat i ordinær størrelse og spatieret; teksten til bønnen indledes med en uncial i fed. Afdelingens tredje tale, »III. | Joh. X, 27«, afsluttes med en blank linje efterfulgt af sidste strofe af Kingos salme »Farvel Du hvilesøde Nat«^{*}. I fjerde tale, »IV. | 1 Cor. XI, 23«, begynder teksten med tre verslinjer af Ove Mallings salme »Mind, o Jesu! tidt mit Hierte«^{*} sat i midten af kolumnen. Det første vers indledes med en uncial i fed, og salmens tredje verslinje leder, efter et komma og en blank linje, direkte over i brødteksten.

For- og bagpermen af den originale blå kartonnage er indsat efter fribladet foran og fribladet bagi bogen.

Det originale trykte rygtitelfelt af papir er indklæbet på indersiden af den oprindelige forperm og lyder: »S. Kierkegaards | christelige | *Taler.*« Rygtitelfeltet er omgivet af en rammestreg bestående af en fed og en tynd linje både foroven og forneden.

Der er flere sætter- og trykfejl i førstetrykket. Fejlagtige bogstaver forekommer i »Førføriske« for »Forføriske« (SKS 10, 65,8) eller »Phærisærerne« for »Pharisæererne« (SKS 10, 296,20). Omvendte bogstaver, typisk 'n' og 'u', fx i »Gnd« for »Gud« (SKS 10, 98,13). Typeudfald forekommer ved sideskift, fx »een oldig« for »eenfoldig« (SKS 10, 248,1), hvor 'f' er faldet ud af satsen på den følgende side. Manglende bogstav optræder i »tibydes« for »tilbydes« (SKS 10, 185,31).